

Jana Uhlíková

Torzo vícehlasého literátského kancionálu z Moravy z 1. poloviny 18. století

závěrečná bakalářská práce

vedoucí práce: PhDr. Tomáš Slavický, Ph.D.

studijní obor – Sbormistrovství chrámové hudby

Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta a Collegium

Marianum – Týnská vyšší odborná škola

Praha 2009

Téma bakalářské práce Jany Uhlíkové je tím nejvhodnějším tématem pro absolutorium oboru Sbormistrovství chrámové hudby. Autorka pracuje s historickým pramenem, který obsahuje chrámovou hudbu, a zároveň tuto hudbu ve zpracované podobě použije (a nejen ona) ve své sbormistrovské praxi.

Práce má charakter notové edice s náležitou textovou výbavou. Nutno říci k autorčině cti, že navzdory poměrně náročné práci s hudebním materiálem neodbyla část textovou. Ta má všechny atributy vědecké práce – od stavu bádání o vícehlasých kancionálech přes historické kapitoly o literátských bratrstvech až po popis pramene. Ze seznamu literatury je patrné, že autorka nepoužívala zdaleka jen přehledové učebnice, ale naopak důkladně pracovala i s literaturou historickou či ediční. Také seznam pramenů – tj. starších kancionálů – vypovídá o autorčině dobré orientaci v problematice výskytu písní.

Kultivovaný a vědecky uspokojivě pojatý text obsahuje spornou pasáž týkající se pokusu o dataci vzniku kancionálu. Její spodní hranici by neměl tvořit rok nástupu Karla VI. na trůn (1711), ale vydání Božanova Slavička rajského (1719) jako nejmladšího z uváděných pramenů. Vznik kancionálu by pak bylo možné situovat nejdříve do 20. let 18. století, ale ještě méně zavádějící je širší zařazení do první poloviny 18. století, tak jak jej autorka uvedla v názvu práce.

Textu bych ještě vytkla nedostatky v interpunkci a nevědecké nadužívání 1. osoby singuláru v úvodní části, v ediční zprávě pak zase 1. osoby plurálu (s kým tedy autorka notovou edici vytvářela?).

Velice pečlivá je praktická edice adventních a vánočních písní z kancionálu. Ediční zásahy (posuvky, předznamenání, sjednocení rytmických hodnot vůči textu atd.) jsou zcela adekvátní stavu pramene i edičním zásadám pro tento typ edice.

Poněkud nedůvěryhodně však působí odůvodnění zásahů do předznamenání a posuvek v ediční zprávě: přiznání postupu zásah-pochybnost o jeho správnosti-částečný návrat k původní podobě (viz s. 20).

Hlavní námitku k edičnímu zpracování bych měla v případě zápisu basové linky, který byl pro autorku v některých písních nepřekonatelným oříškem. Nevhodné rytmické hodnoty nebo vepsané malé notičky jsou výsledkem běžné dobové praxe vyplývající z úsporných kroků při zápisu. V basové osnově je zapsán jak vokální, tak instrumentální bas, které se ve většině not shodují, a z podloženého textu je patrné, které rytmické hodnoty patří k němu. V případě písně č. 22, v níž se zdá autorce problematika basové linky velmi složitá, se domnívám, že jde právě o tento příklad – zde jsou čtvrté noty vokální linky odpovídající rytmu textu doplněny variantami půlových not (nebo ligatur) náležejícím instrumentálnímu partu generábasu. V některých písních je zase instrumentální part zapsán drobnějšími rytmickými hodnotami (např. v písní č. 12). Praktická edice umožňuje rozepsat takto kombinovaně psanou osnovu do dvou samostatných osnov – pro zpěv a pro basový nástroj.

Na závěr si dovoluji ještě jednu provozní připomínku: praktická edice počítá s bezprostředním využitím v hudební praxi, a proto nepovažuji za nejvhodnější volbu písma textu podloženého pod notami – lépe by se zpěvákům četlo tvarově jednodušší písmo, byť použitý fond více připomíná novogotické písmo z pramene.

Přes výše uvedené výtky velice oceňuji svědomitý přístup ke všem aspektům předkládané práce i samostatnost v úvahách přesahujících prvoplánové zpracování hudebního pramene.

Troufám si tvrdit, že bakalářská práce Jany Uhlíkové splnila vytyčený cíl bezzbytku a doporučuji ji k obhajobě.

PhDr. Lucie Maňourová, Ph.D.

V Praze, dne 19. května 2009